

Skolelederforbundet

Ledelse og profesjonsfellesskap som nøkkel til å forebygge skolefravær

Stig Johannessen
Forbundsleder Skolelederforbundet
Gardermoen 1.12.25

Skolefravær – en ledelsesutfordring

DET OVERORDNEDE BILDET

Kompleksiteten i skolefravær

Skolevegring krever strategisk og helhetlig ledelse utover pedagogiske tiltak for å håndtere underliggende årsaker.

Inkludering og tidlig innsats

Tidlig innsats og inkluderende fellesskap er viktige prinsipper for å forebygge skolevegring og skape trygghet.

Ledelsens ansvar og mandat

Skoleledere må ha handlingsrom og støtte for å skape et trygt miljø med mestring og tilhørighet for alle elever.

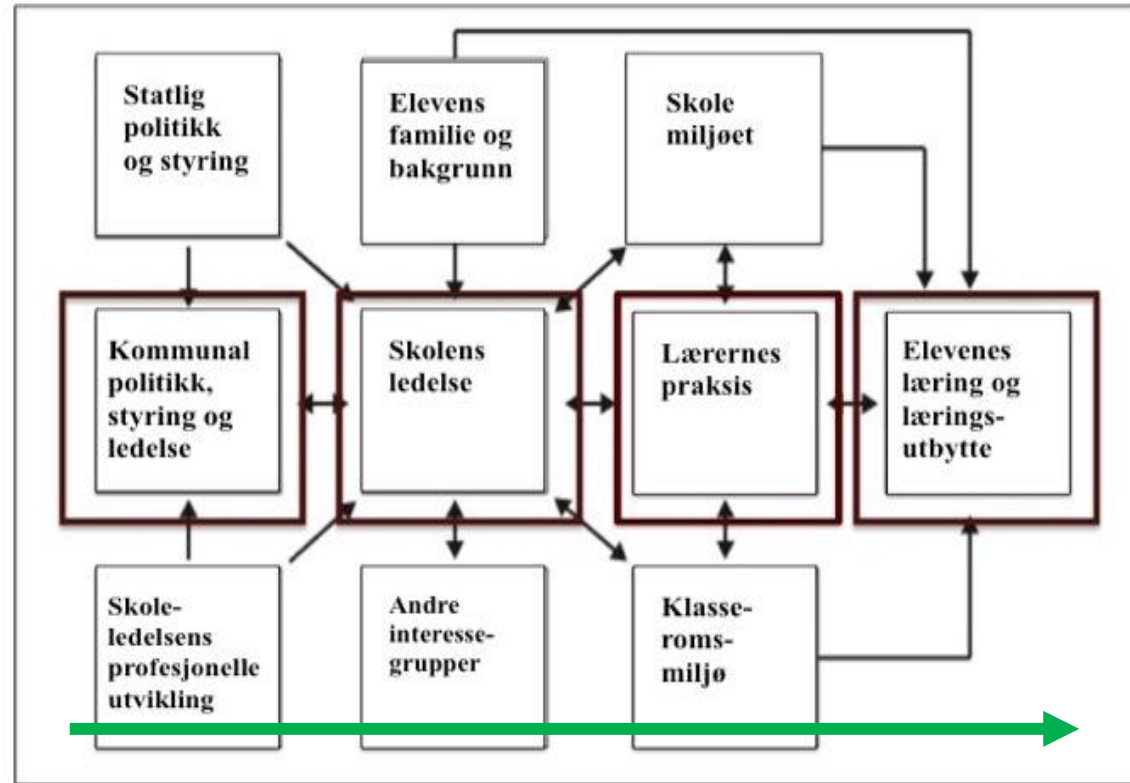
Lederes betydning for skolenes utvikling og resultater

- *“Leadership is second only to classroom instruction among all school-related factors that contribute to what students learn at school”* (Leithwood, Louis, Anderson, & Wahlstrom, 2004, s. 5)

Skolelederforbundets rapportrekke:

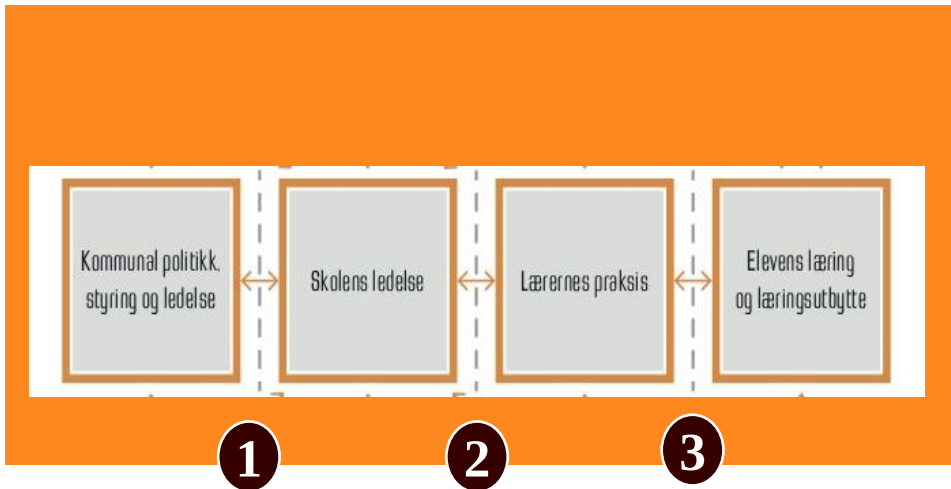
- En verdikjede....fra eiernivå og ut til klasserommet med fokus på ledelse

LLouis, K. S.,
Leithwood, K.,
Wahlstrom, K., &
Anderson, S. A.
(2010).
Investigating the
Links to Improved
Student Learning.
Final Report of
Research Findings.
Toronto: Ontario
Institute for Studies
in Education (OISE).

Den pedagogiske verdikjeden

Sammenhengende ledelseskjede

- Effektiv samhandling mellom nivåene er avgjørende for elevens læringsutbytte.

Tillit og relasjonsledelse

- Samarbeid mellom skoleeiere, rektorer, lærere og elever må bygge på gjensidig tillit, tydelige roller og effektive kommunikasjonskanaler.

Balansen mellom kontroll og tillit

- Lokal skolemyndighet må kombinere styring med autonomi, slik at skolens ledelse og lærere får frihet til faglig - og pedagogisk utvikling innenfor klare rammer

Helhetlig og strategisk skoleledelse fra lokal skolemyndighet

- God skoleledelse innebærer en strategisk tilnærming med et langsiktig fokus der alle ledd i verdikjeden bidrar til et felles mål - bedre undervisning og elevresultater.

Det systemrettede arbeid

Det må arbeides horisontalt og vertikalt;

- *Vertikalt* for å skape helhet og sammenheng
- *Horisontalt* for å få de ansvarlige på ulike nivåer til å snakke sammen *med* hverandre, ikke *til* hverandre

Bygg gode lag

- *Kompetanse + Kapasitet gir Kvalitet*

For å lykkes stilles krav om:

- gode lederferdigheter
- aktiv lederinvolvering av rektor og skoleeier
- god kunnskap om praksis
- god oversikt over ressurspersoner i eget personale og bruke dem bevisst i utvikling i egen organisasjon

Å utvikle skolene i en kommune er et kollektivt lederansvar - lederperspektivet må være bredere enn bare å utvikle den enkelte skole

- **Det systemrettede arbeid**

Hvordan ?

- ❑ Horisontalt samarbeid mellom fag og støttefunksjoner
- ❑ Vertikal forankring mellom skole, kommune og fylke
- ❑ Samordnet innsats – ledelse som driver og binder sammen nivåene
- ❑ Tillit og lokalt handlingsrom

Prosess og involvering tar tid og krever ledelse!

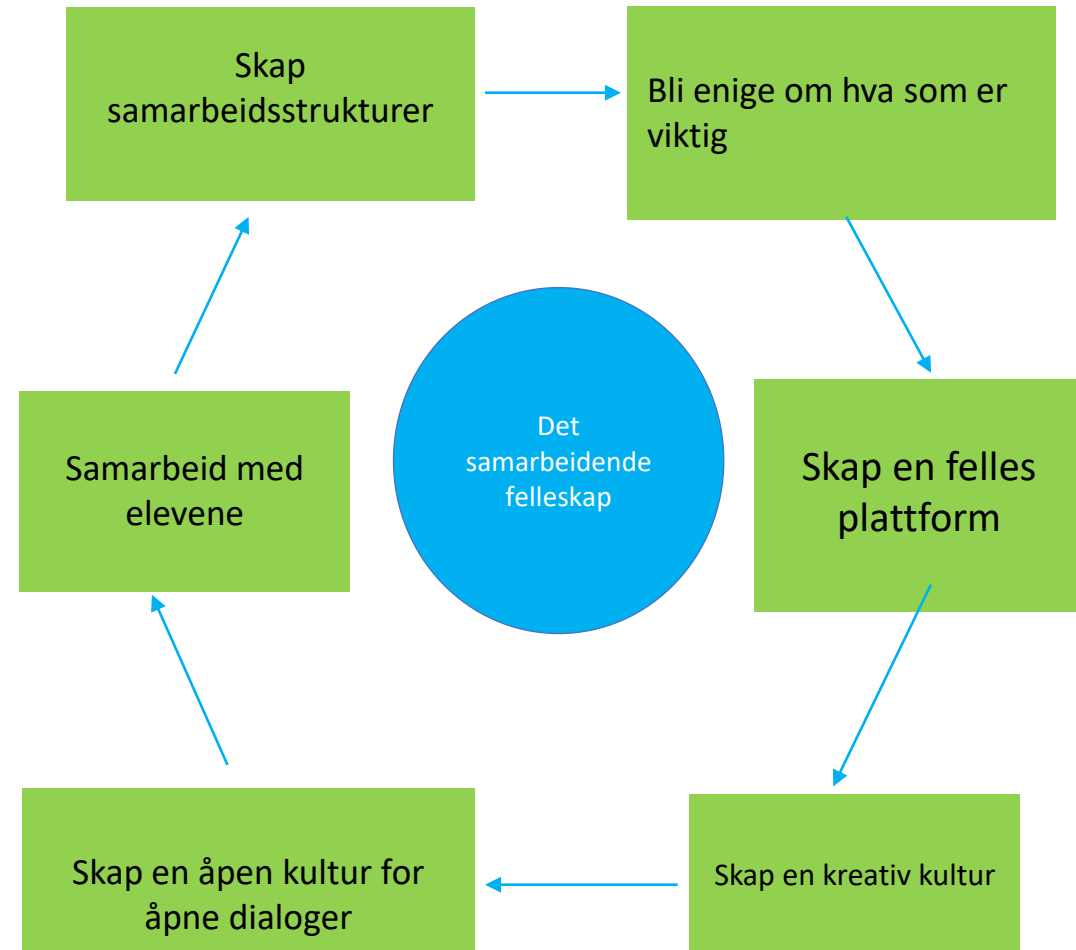
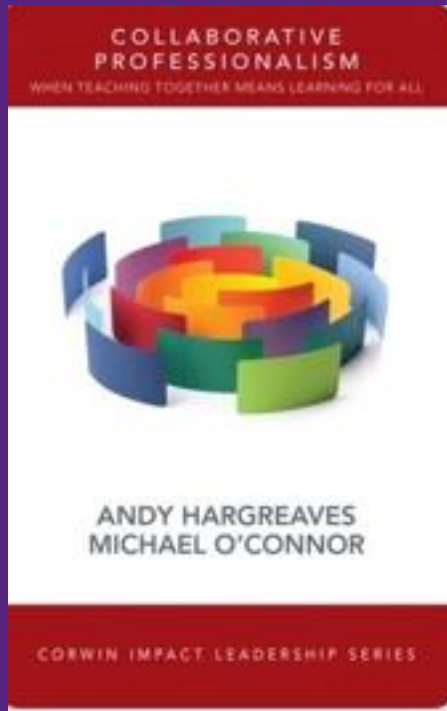
- Det må praktiseres en FORMÅLSBASERT ledelsesfilosofi – vi setter mål og rammene - og bygger indre motivasjon
- Vi gir LOKALT HANDLINGSROM gjennom DEELGASJON og ANSVARLIGGJØR
- PROSESSER og HØY GRAD av INVOLVERING
- Krever GOD PLANLEGGING og ORGANISERING av utviklingsarbeidet
- TYDELIGE BESTILLINGER MED KLARE OPPDRAG krever mye TILRETTELEGGING

Suksesskriterier;

- Utviklingsorientert personale
- Utviklingsorientert ledergruppe
- Alle elever er våre elever
- Høyt faglig utviklings trykk - lede deg selv og sidemannen - høytpresterende team
- ELEVEN I SENTRUM!

Det samarbeidende fellesskap

Ledelse og struktur

- Strategisk forankring av skolemiljøarbeidet

- Klare roller og ansvar i organisasjonen

- Fokushjul / årshjul for systematisk oppfølging

- Unngå flaskehalser – delegere ansvar og støttefunksjoner

Profesjonsfellesskap og samspill

- Psykologisk trygghet og kollektiv læring
- Tverrfaglig samarbeid (PPT, helsesykepleier, sosiallærer, foresatte)
- Deling og refleksjon i praksisfellesskap
- Læring gjennom gode eksempler og erfaringsdeling

Tidlig innsats og elevdeltakelse

Relasjoner før regulering

Skape mening og mestring i fellesskapet

Aktiv elevmedvirkning og sosial læring

Inkluderende aktiviteter som bygger tilhørighet

Noen trekk på gode skolekulturer

- Ikke-dømmende i sitt arbeid
- Er transparente
- **Utvikler enkeltindividet og involverer elevene**
- Mobiliserer kollektiv effektivitet
- **Bygger profesjonell kapital og modellerer læring i alle ledd**
- **Er utadvendte av natur og involverer foresatte og lokalsamfunnet**
- **Bygger samarbeidende kulturer**
- Deltar i skolenettverk eller kommunale nettverk for å lære av hverandre
- Forholde seg til statlige retningslinjer og prioriteringer
- Fokuserer på pedagogikk
- Fokuserer på målbare resultater

Tiltak for å fremme fellesskap og inkludering

- **Trygge læringsmiljøer** skapes av tydelige og omsorgsfulle voksne i samarbeid med elevene.
- Gjennom **fellesskapsbyggende undervisning** utvikles tilhørighet og mestring for alle.
- **Felles og positive aktiviteter** styrker samholdet og fremmer anerkjennelse mellom elever.
- **Sosial læring og utvikling** er en viktig del av skolens arbeid for livskvalitet, deltakelse og et trygt skolemiljø.
- **Bevisst språkbruk og tiltak som fremmer inkludering og fellesskap** på tvers av grupper er sentralt for å **bygge gode relasjoner og forebygge utenforskap**.

Bygge bro mellom skole, hjem og eksterne tjenester

Skolelederens rolle

Skoleledere fasiliterer samarbeid mellom skole, hjem og eksterne tjenester for barnets beste.

Samarbeid ved skolevegring

Tett samarbeid mellom foresatte, fagpersoner og skole er nødvendig for å forstå og møte barnets behov.

Ressurser og kompetanse

Kommunen og fylket må sikre nødvendige ressurser og kompetanse for effektivt samarbeid.

Forebygging og tilpasset oppfølging

Godt samspill gir tilpasset oppfølging som forebygger elevfravær og frafall.

Læringspunkter for endret lederpraksis

- Skap et utvidet perspektiv på ledelse
- Distribuer ledelsesoppgaver
- Led forbedring gjennom samskaping
- Vær lyttende og utforskende som leder
- Oversett og skap relevans for din praksis

Oppsummert

Kompleksiteten i skolefravær

Skolevegring krever strategisk og helhetlig ledelse utover pedagogiske tiltak for å håndtere underliggende årsaker.

Inkludering og tidlig innsats

Tidlig innsats og inkluderende fellesskap er viktige prinsipper for å forebygge skolevegring og skape trygghet.

Ledelsens ansvar og mandat

Skoleledere må ha handlingsrom og støtte for å skape et trygt miljø med mestring og tilhørighet for alle elever.

«Det som virker er tydelig ledelse, trygge relasjoner og organisert innsats der alle voksne trekker i samme retning.»

Suksessfaktorer for tilstedeværelse

- ☐ Trygge voksne og tydelige rammer
- ☐ Fellesskap som motvirker utenforskap
- ☐ Lytt til barna
- ☐ Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid
- ☐ Fleksible skoletilbud «én løsning passer ikke alle».
- ☐ Styrk relasjoner og trygghet i skolen,
- ☐ Langsiktig oppfølging,

Skolelederforbundet

Takk for meg!

“

Skolelederforbundet.no